

Fylkesmannen i Oppland
Postboks 987
2626 LILLEHAMMER

Vår dato: 05.04.2017
Vår ref.: 201701228-3
Arkiv: 323
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Maria Sidelnikova

Høringssvar fra NVE - høring av verneforslag for vern av tidligere Hjerkinnskytefelt og forslag til ny verneforskrift for Dovrefjell - Sunndalsfjella nasjonalpark

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til verneforslag for tidligere Hjerkinnskytefelt og forslag til ny forskrift for Dovrefjell-Sundalsfjella nasjonalpark sendt på høring henholdsvis 1.2.2017 og 27.2.2017.

Det foreslås å verne tidligere Hjerkinnskytefelt. Det er i den anledning vurdert to vernealternativer, hvor alternativ nr. 2 skiller seg fra alternativ nr. 1 ved at blant annet Snøheimvegen ikke skal tilbakeføres.

NVEs merknader til forslagene gjelder i hovedsak at forslaget om å tilbakeføre adkomstveien til NVEs målestasjon 109.21 Driva v/Svoni vil gjøre det vanskelig å drive denne stasjonen videre. Nedlegges stasjonen vil verdifulle aktive dataserier gå tapt.

Energiressurser

NVE kan ikke se at det foreslåtte naturreservatet er i konflikt med kjente energiressurser.

Nett

Det eksisterer ingen nettanlegg på høyere spenningsnivå (fra og med 22kV) innenfor det foreslåtte vernede feltet. Det er ingen konkrete planer for regional- eller sentralnett i det aktuelle området i de plandokumentene som NVE kjenner til. NVE har generelt ikke kjennskap til nettselskapenes planer for distribusjonsnett.

NVE mener det er positivt at forvaltningsmyndigheten i begge verneforslagene gir tillatelse til netteier for nødvendige istandsetting av strømkabel til Snøheim og Forsvarets radiolinjestasjon på Snøhetta ved akutte utfall. Denne tillatelsen bør gjelde alle sluttbrukere i verneområdet, dersom det skulle være andre kunder enn forsvaret, som f. eks hytteiere. NVE mener imidlertid at det også bør tillates å drive generelt vedlikehold av nettet for å sikre strømforsyningen ved å forhindre akutte utfall.

Fylkesmannen bør ta i betraktning områdekonsesjonær Eidsiva Nett AS sin uttalelse for flere detaljer omkring strømforsyningen i det foreslåtte verneområdet.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord

Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst

Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Målestasjon

Ut fra høringsdokumentene oppdaget NVE at begge alternativene forutsetter at Lille Ringveg skal saneres. Alternativ nr.1 forutsetter også at Snøheimvegen skal tilbakeføres.

NVE har en vannføringsstasjon 109.21 Driva v/Svoni som ligger i elva Driva (se kartet under). NVE er avhengig av veistrekningen i Lille Ringveg som er merket med gult på kartet og en strekningen i Snøheimvegen merket med rødt for å drifte stasjonen. Uten adkomstvei til stasjonen vil det være vanskelig å fortsette drift av stasjonen. Nedlegges stasjonen vil verdifulle aktive dataserier gå tapt. Mer informasjon om driften av målestasjonen og verdien av måledataene følger nedenfor.

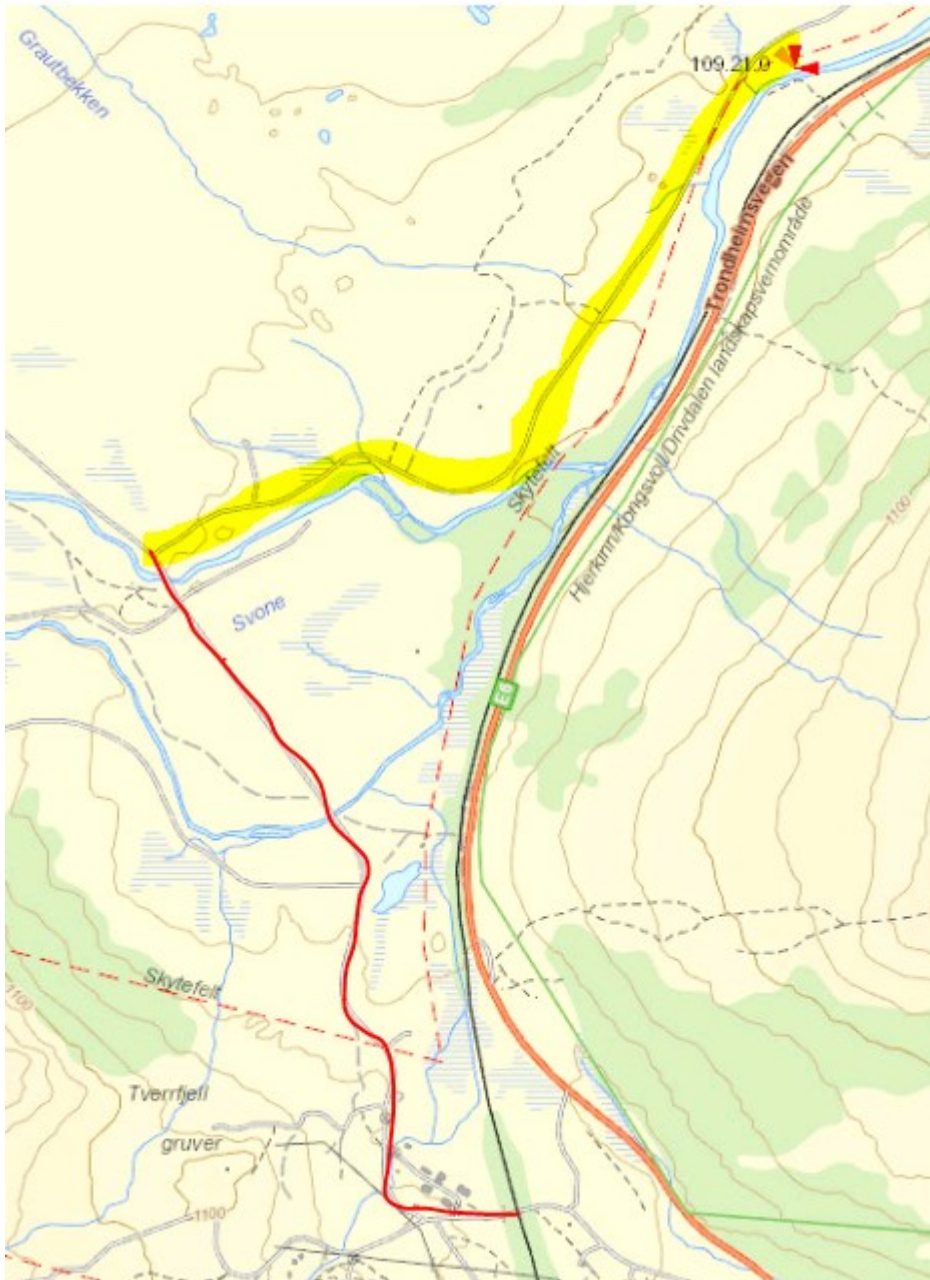
NVE har kjennskap til at Forsvarsbygg har lyst ut oppdraget med sanering av veiene på Doffin.no som en veiledende kunngjøring. NVE sendte 27.03.2017 et brev til Forsvarsbygg og ba om at det avventes med sanering av Lille Ringvei til verneplanen er ferdig behandlet.

Av hensyn til adkomstvei til målestasjonen foretrekker NVE at vernealternativ 2 velges. Dette alternativet legger opp til at Snøheimvegen med bru over Svone kan bestå. NVE ber om at veistrekningen mellom Snøheimvegen og målestasjonen langs Lille Ringveg beholdes. Resten av vegen kan med fordel fjernes, NVE ber også om at det i verneplanen åpnes for mulighet til bruk av motorkjøretøy tur-retur vannføringsstasjonen inntil 3 ganger pr. år, fortrinnsvis som direktehjemmel.

Ansvar for veistrekninger etter vernealternativ nr. 2

Fylkesmannen har bedt om tilbakemelding på om noen ønsker å påta seg ansvar for de veistrekningene som etter vernealternativ 2 kan bestå.

NVE foreslår å overta ansvaret for veistrekningen i Lille Ringveg, inkludert vedlikeholdet. Dette forutsetter at veistandarden blir bestemt av NVE. Eventuelle andre brukere av veien kan ikke kreve noen spesiell veistandard, uten at disse blir medansvarlige for vedlikeholdet. NVE kan etablere en veisperre om det fra forvaltningens side er et ønske om dette.

Informasjon om verdi og drift av vannføringsstasjon 109.21 Driva v/Svoni

Vannføringsstasjon 109. 21 Driva v/ Svoni ligger i elva Driva og drenerer de østligste deler Drivavassdraget med utspring fra Dovrefjell. Stasjonen er en av NVEs forvaltningsstasjoner og har data fra 1969. Stasjonen ble opprinnelig pålagt Follidal Verk. NVE overtok driften av stasjonen en gang på slutten av 70-tallet.

Stasjonen er uregulert og har et nedbørfelt på 136km²¹, effektiv sjøprosent 0,03 % og medianhøyde på 1263 moh.

Datakvalitet for målinger

Data fra vannføringsstasjon 109.21 Driva v/Svoni anses å være av god kvalitet etter 1. april 1995. Data fra målestart i 1969 til 31.03.95 er av tvilsom datakvalitet, både på lavvann og flom. Stasjonen har et betongprofil og en godt oppmålt vannføringskurve.

Bruk og verdi av data fra målestasjonen

109.21 Driva v/Svoni er viktig fordi den inngår i datasettet for referanseserier for klimaendringsstudier (Fleig mfl., 2013). Stasjonen blir også brukt i flom- og jordskredvarslingens operasjonelle drift. Stasjonen er vist i xgeo.no (kartverktøy for varsling og beredskap) og gir informasjon om den hydrologiske tilstanden i vassdraget, og også i regionen for øvrig. Den brukes av varslingstjenestene som en tidlig indikator på flom for både Drivavassdraget og indre strøk av Nordvestlandet/Midt-Norge. 45 år² med data gir et godt grunnlag for flomvarslingens flomstatistikk. Ellers er stasjonen noe brukt både internt i NVE og av eksterne konsulenter for dimensjonering av infrastruktur og til flomberegning for damsikkerhet.

Data fra 109.21 Driva v/ Svoni tillegges også merverdi fordi den sammen med målestasjonen Driva v/Risefoss kan brukes til for eksempel studier på effekt av feltegenskaper. Stasjonen vil også, som de fleste andre uregulerte stasjoner, bidra med hydrologisk grunnlag til analyser og statistikk som ser på virkninger av klimaendringer, hydrologisk tilstandsovervåking, karakteristiske vannføringsverdier, varighetskurver og avrenningsforhold.

Stasjonsnettrapporten (Leine mfl., 2013) viste at nordøstlige deler av Møre og Romsdal er underdekket med stasjoner i små uregulerte felt (< 150 km²). Stasjonens nedbørfelt ligger i dette området. Et bortfall av denne stasjonen vil dermed bidra til en enda større underdekning.

Et annet viktig argument for å beholde denne stasjonen er at nedbørfeltet blir vernet. Det gir stasjonen større verdi. NVE opplever stadig at vannføringsstasjoner som tidligere hadde naturlig uregulert vannføring blir påvirket av for eksempel nye kraftverk. Andre ganger kan det være nye veier/broer eller andre menneskelige inngrep nær eller i et vassdrag som kan påvirke måleforholdene ved en stasjon. Det er derfor av stor betydning for den nasjonale hydrologiske overvåkingen å ha målestasjoner i felt som sikres mot å ikke blir direkte påvirket av menneskelige inngrep. Slike stasjoner er av stor betydning både for vurdering av naturlige flomforhold, men også av lavvannføringer (som referanse ved for eksempel krav til minstevannføring i et regulert vassdrag).

Det vil være svært uheldig om målestasjoner i vernede områder må legges ned for å ivareta verneinteresser – det kan på mange måter forringe den informasjonen man trenger for å fastsette kriterier for god miljøstatus også i regulerte vassdrag.

Drift av stasjonen

Stasjonen ble opprettet i 1969 og registrerer vannstanden i elva via et kommunikasjonsrør som går fra kummen under stasjonshuset og ut i elva. Det er etablert en betongterskel i elva spesifikt for NVEs måleformål. Vannstandene NVE får inn hver time fra stasjonen gjøres om til vannføringsverdier via en såkalt vannføringskurve. Denne kurven baserer seg på at man utfører vannføringsmålinger manuelt i elva spredd ut over hele vannstandsvariasjonen. For å vite at man opererer med korrekte

¹ Bifurkasjon i øvre deler av nedbørfeltet; 20 % av vannføringen ved normalvannføring fra et felt på 35 km² som naturlig drenerer til Gudbrandsdalslågen, drenerer til Svoni.

² 2 år er utelukket av statistikkgrunnlaget.

vannføringsverdier må man kontrollmåle vannføringen 1-2 ganger i året. Målingene blir utført med instrumenter som fysisk plasseres ut i elva. Vekt og størrelse på disse instrumentene varierer, men på denne stasjonen brukes måleutstyr på mellom 10 kg og 30kg.

Et stasjonsbesøk omfatter også nivelleringskontroll av høyder og de observerte vannstands nivåene, kontroll av instrumenter og kommunikasjonskontroll mellom kummen og elva. Det siste krever tungt utstyr som vannpumpe og slanger.

NVE kjørte uhindret fram til stasjonen til utpå 90-tallet. Etter dette og fram til innføringen av de strengere kjørestriksjonene de senere år, har felthydrologene måtte dra innom vakta på Hjerkin for kjøretillatelse. De senere år har NVE søkt Fylkesmannen i Oppland om kjøretillatelse. NVE kan ikke se at det har vært noen spesiell avtale mellom Forsvaret/Forsvarsbygg og NVE i forbindelse med vår tilstedeværelse og bruk av veiene innenfor skytefeltet.

Konsekvenser ved eventuell fjerning av Lille Ringveg

Driftsforhold

Om Lille Ringveg fjernes, vil NVE måtte gå til stasjonen til fots. Det er ikke aktuelt å bruke ATV eller snøscooter, da man ikke har tilgang til dette. Helikopter vil heller ikke være aktuelt grunnet kostnadsnivået. Forbudet mot motorferdsel i begge vernealternativene gjelder for øvrig også bruk av ATV, snøscooter og helikopter. En fortsatt rasjonell drift basert på å gå tur-retur de ca. 4,5km (Hjerkin bom-målestasjon) vil være svært vanskelig. NVE er avhengig av til dels tungt utstyr og det vil være på grensen av hva som er mulig å frakte til fots. Det vil videre være noe usikkerhet knyttet til kryssing av Grautbekken ved flomforhold hvis dagens kryssingspunkt forsvinner.

Sikkerhet

Til nå har felthydrologene kunnet rekognosere etter moskus fra bilen på vei inn til stasjonen og dermed hatt god kontroll på om det er dyr i området. Felthydrologene har dermed kunne ivareta ens egen sikkerhet på en god måte. Hvis man blir tvunget til å gå med tung oppakning delvis langs elva, er det store sjanser for at man uforvarende kommer innenfor sikkerhetsgrensen på 200m og utsettes for risiko for å bli angrepet.

Økonomi

De siste årene har driftsansvarlig felthydrolog brukt rundt 3 timer pr hovedkontroll på stasjonen ved bruk av bil. Til fots vil et estimat havne på det dobbelte, altså 6 timer. Inkluderer man medgått transporttid til og fra Hjerkin, vil det bli vanskelig å rekke flere stasjonsbesøk samme dag, noe man til nå har kunnet gjøre. Dermed vil et stasjonsbesøk kreve ett helt reisedøgn, der en før kunne fordele på to stasjonsbesøk på ett reisedøgn.

Ved en eventuell fjerning av veien, må NVE gjøre en nøye vurdering av dagens stasjonsløsning, og med stor sannsynlighet bli nødt til å endre på stasjonsløsningen fra den man har i dag. Før veien blir borte må man sanere stasjonshuset og kummen, da dette vil bli meget krevende å få utført på et senere tidspunkt uten tilgang på veg. Kummen inneholder en del rensa parafin som brukes som frostbeskyttelse, dette må suges opp og kjøres vekk. Kummen med kumringer må fjernes og fylles igjen.

Tap av fremtidig måledata

Det er utfordrende å tallfeste verdien til en vannføringsserie. Verdien øker for hvert år. En tidsserie på over 50 år er en lengde som gjør dataserien attraktiv for mange typer analyser og beregninger. Det er naturlig å forvente en ytterlig økt bruk av data fra 109.21 Driva v/ Svoni ettersom dataperioden med tilgang på data av god kvalitet snart er oppe i 30år.

Dersom stasjonen må nedlegges, og en ny stasjon må etableres for å dekke behovet for uregulerte stasjoner i området, vil det ta mange år før dataene får særlig bruksverdi. For eksempel er kravet for å bli vurdert som en klimareferansestasjon minst 20 år med data.

Alternative løsninger

NVE har vurdert muligheten for å flytte stasjonen over på andre siden av elva. NVE v/Hydrologisk avdeling søkte nylig Jernbaneverket om dispensasjon fra det generelle forbudet mot kryssing av jernbanelinje for dette formål. Dette fikk NVE avslag på, og man har dermed ingen aktuelle kryssningspunkt å benytte seg av. Dermed utgår dette alternativet. Å flytte stasjonen lengre opp eller ned i elva vil i realiteten sidestilles med en nyetablering. Dette medfører så store utgifter at NVE heller ikke ser dette som en aktuell løsning.

Med hilsen

Fredrik Arnesen
seksjonssjef

Maria Sidelnikova
rådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Olje- og energidepartementet